

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 130/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom doc. JUDr. Štefanom Kočanom, PhD., Nitrianska 5, Piešťany, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 153/2022 z 29. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 153/2022 z 29. septembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Trenčín (ďalej len „žalobca“) si proti sťažovateľovi v súdnom konaní uplatnil náklady za vyhotovenie fotokópií spisu a náklady za poštovné spolu v sume 48,54 eur, ktoré mu vznikli v súvislosti so sprístupnením sťažovateľom požadovaných informácií. Okresný súd Trenčín (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom

č. k. 20 C 40/2019 z 23. októbra 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zaviazal sťažovateľa na zaplatenie požadovanej sumy s príslušenstvom.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 17 Co 8/2021 z 28. októbra 2021 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Sťažovateľ odvolanie proti rozsudku okresného súdu založil predovšetkým na spochybňovaní právnej subjektivity žalobcu. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že odvolacia argumentácia sťažovateľa je totožná s argumentáciou uplatnenou pred súdom prvej inštancie a že okresný súd sa s ňou vyčerpávajúcim spôsobom vyrovnal. Krajský súd zároveň konštatoval, že v konaní bolo nepochybne preukázané, že žalobca poskytol sťažovateľovi požadované informácie a, naopak, sťažovateľ nekonkretizoval, v čom mala byť poskytnutá informácia neúplná.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom uviedol, že sa bude zastupovať sám. Absenciu právneho zastúpenia sťažovateľ odôvodnil hroziacim konfliktom záujmov s advokátmi reprezentovanými Slovenskou advokátskou komorou, ako i tým, že podľa jeho názoru neexistuje ústavne súladný dôvod, ktorý by mu prikazoval právne zastúpenie. Pokiaľ ide o samotné dovolacie dôvody, sťažovateľ opäť namietal procesnú subjektivitu žalobcu a prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. b) a § 421 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. e) CSP pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou rozsudku krajského súdu, odmietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd poukázal na § 429 ods. 1 CSP, podľa ktorého dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Zároveň poukázal na § 429 ods. 2 CSP, ktorý predstavuje výnimku z tejto povinnosti, pričom však predpoklady na uplatnenie tejto výnimky sťažovateľ ani netvrdil, ani nepreukázal. Najvyšší súd tiež zdôraznil, že aj spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania. Napokon najvyšší súd poukázal na relevantné ustanovenia upravujúce postup súdu prvej inštancie (§ 436 CSP), podľa ktorých ak má dovolanie vady v zmysle § 429 CSP a súčasne dovolateľ nebol o povinnostiach podľa § 429 CSP riadne poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie väd. V danom prípade však tento postup okresný súd neuplatnil, keďže sťažovateľ bol odvolacím súdom o podmienkach podania dovolania riadne poučený.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti rozsiahlo prezentoval názor, podľa ktorého sa mohol v dovolacom konaní zastupovať sám. Podľa jeho názoru plošné uplatňovanie požiadavky na obligatórne zastúpenie advokátom ešte pred vysporiadaním sa s obsahom dovolania je bránením v prístupe k súdu.

Sťažovateľ ako ďalší dôvod absencie právneho zastúpenia aj v ústavnej sťažnosti uviedol konflikt záujmov s advokátmi. Toto tvrdenie odôvodnil okrem iného tým, že ak chce v rámci dovolacieho konania dosiahnuť, aby najvyšší súd konštatoval, že je možné, aby sa zastupoval sám, je logické, že advokáti vedení Slovenskou advokátskou komorou musia byť s týmto cieľom v konflikte záujmov.

7. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sťažovateľ považuje za nepreskúmateľné z dôvodu, že dovolací súd neodpovedal na otázku, (i) či právne predpisy vrátane ústavy zakazujú účastníkovi dovolacieho konania zastupovať sa sám (s prihliadnutím na zásadu – čo nie je zakázané, je dovolené), (ii) kto má účastníka v dovolacom konaní zastúpiť, ak je v hroziacom konflikte záujmov s advokátmi.

8. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby mu ústavný súd vzhľadom na porušenie jeho práv priznal primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 eur.

9. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti okrem vyslovenia porušenia práv, zrušenia napadnutého uznesenia a primeraného finančného zadostučinenia žiadal, aby ústavný súd zaviazal najvyšší súd na zodpovedanie otázok: „- či *Ústava Slovenskej republiky a zákony zakazujú Sťažovateľovi zastupovať sám seba v dovolacom konaní podľa čl. 2 odsek 3 Ústavy SR,*

- *ako a kým má byť Sťažovateľ zastúpený v dovolacom konaní na Najvyššom súde Slovenskej republiky, ak je v (hroziacom) konflikte záujmov s advokátom/advokátmi,*

- *kto má v dovolacom konaní zastupovať dovolateľa, ak zastupovanie v dovolacom konaní advokát/advokáti z akéhokoľvek dôvodu odmietne/odmietnu, alebo musí/musia odmietnuť.“*

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie o porušení práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo sťažovateľovo dovolanie odmietnuté. Ťažisko námietok sťažovateľa spočíva v nesúhlase s povinným právnym zastúpením v dovolacom konaní.

11. V kontexte námietok sťažovateľa a v súlade so svojou konštantnou judikatúrou ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. IV. ÚS 339/2013). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov so sťažovateľom označeným základným právom podľa ústavy a právom podľa dohovoru.

12. Otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 335/2020). Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

13. Bez potreby citovania relevantných častí napadnutého uznesenia ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti, ako aj k nej pripojenej dokumentácie konštatuje, že označené rozhodnutie všeobecného súdu nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti, svojvôle alebo arbitrárnosti. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu postupoval vo veci sťažovateľa v súlade so zmyslom a s účelom aplikovaných právnych noriem a svoje právne závery, na základe ktorých jeho dovolanie odmietol, aj ústavne konformným spôsobom odôvodnil.

14. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že povinné zastúpenie dovolateľa v dovolacom konaní advokátom je obligatórnou procesnou podmienkou dovolacieho konania podľa prvej vety § 429 ods. 1 CSP. Rovnako obligatórnou náležitosťou riadne podaného dovolania je však podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP aj skutočnosť, aby dovolanie bolo spísané advokátom. Nesplnenie práve tejto podmienky ustanovenej v § 429 ods. 1 CSP pritom bolo dôvodom odmietnutia dovolania sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 447 písm. e) CSP. Úvahy sťažovateľa prezentované v ústavnej sťažnosti považuje ústavný za absolútne irelevantné. Procesné podmienky vedenia konania na dovolacom súde zákonodarca presne špecifikoval v ustanoveniach § 420 a nasl. CSP, pričom tieto sú záväzné pre všetkých, ktorí sa dovolacieho prieskumu dožadujú.

15. V danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok krajského súdu, jeho dovolanie preskúmal, no keďže sťažovateľ nespĺnil podmienky dovolacieho konania napriek riadnemu poučeniu, následne sformuloval svoj právny záver o odmietnutí podaného mimoriadneho opravného prostriedku a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 CSP vyslovene umožňuje.

16. Ústavný súd zastáva názor, že niet relevantnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľa, a preto ústavnú sťažnosť ako celok odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi (finančné zadosťučinenie) sťažovateľa.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu